

11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej

WSPÓŁCZESNOŚĆ
HISTORIA
TRADYCJA

11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej

11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej

Współczesność – historia – tradycja

**Pod redakcją
Olgierda Grotta**

Muzeum Armii Krajowej
im. gen. Emila Fieldorfa „Nłó”
w Krakowie

Kraków 2023

Idea połączenia służby wojskowej z życiem i pracą cywilną jest fundamentem kultury organizacyjnej w Wojskach Obrony Terytorialnej, formacji, której główną składową są, podobnie jak to było w Armii Krajowej, żołnierze obywatele.

Armia Krajowa i Wojska Obrony Terytorialnej – te dwa ugrupowania dzieli czas, ale łączy wspólny system wartości. W szeregi AK, poza trzonem formowanym z żołnierzy zawodowych, włączano ochotniczo dorosłych, studentów, młodzież inteligencką i robotniczą, harcerzy. Terytorials, jak niegdyś żołnierze Armii Krajowej, odznaczają się bardzo silną motywacją do służby i kierują się tymi samymi przekonaniem, gotowością obrony Ojczyzny i służby dla obywateli.

O bliskości WOT oraz AK świadczy ponadto przejęcie przez Dowództwo WOT w czerwcu 2017 dziedzictwa tradycji Komendy Głównej Armii Krajowej i ustalenie daty święta formacji na dzień 27 września – na pamiątkę wydarzeń z 27 września 1939 roku, kiedy to utworzono Służbę Zwycięstwu Polski, zmienioną później na Związek Walki Zbrojnej i wreszcie w dniu 14 lutego 1942 roku przemianowany na Armię Krajową. Bliskość więzi i wartości wyraża również symbolika WOT. Nawiązuje ona bowiem do Armii Krajowej, bo przecież oznaka rozpoznawcza WOT w swojej centralnej części ma, otoczony wieńcem liści dębowych i laurowych, znak „Polski Walczące”, gdzie „P” symbolizuje Polskę i Polaków, a „kotwica” oznacza nadzieję lub „W”, czyli walkę.

Opracowanie poświęcone 11 Małopolskiej Brygadzie Obrony Terytorialnej (11 MBOT) pod redakcją prof. Olgierda Grotta doskonale łączy historię i współczesność. Tradycje Armii Krajowej przeplatają się w nim z informacjami na temat bieżących działań 11 MBOT. Spójność tego połączenia wzmacnia dodatkowo fakt, że małopolskiej brygadzie WOT patronuje gen. bryg. Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek” – ostatni dowódca Armii Krajowej. Publikacja ta przypomina losy żołnierzy AK i tym samym oddaje należny im hołd, ale także pozwala na poznanie specyfiki codziennej służby żołnierzy WOT, noszących na ramieniu motto: „Zawsze Gotowi, Zawsze Blisko”.

gen. bryg. Maciej Klisz

Dowódca
Wojska Obrony Terytorialnej

Szanowni Państwo,

dzisiaj kontynuowanie misji oddziałów Armii Krajowej, pododdziałów Narodowych Sił Zbrojnych, podziemnych organizacji niepodległościowych, czyli wszystkiego, co niegdyś składało się na Polskie Państwo Podziemne, jest naszym obowiązkiem.

Patron 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej gen. bryg. Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek”, uczestnik wojny obronnej 1939 roku, założyciel Związku Walki Zbrojnej przekształconego w Armię Krajową, aresztowany w wyniku prowokacji przez NKWD, a następnie skazany w procesie pokazowym szesnastu w Moskwie, zmarł w więzieniu w grudniu 1946 – to bohater, którego osobowość, męstwo stanowią dla żołnierzy i pracowników brygady wzór do naśladowania. Odwołując się do jego dokonań i umiłowania Ojczyzny, budujemy tożsamość 11 MBOT w województwie małopolskim.

Pielęgnowanie tradycji AK, pamięć o naszym Patronie oraz troska o żyjących kombatanów-żołnierzy AK i wojennych bohaterów to szczególne zadanie, jakie stawiamy każdego dnia przed wszystkimi żołnierzami małopolskiej brygady. Małopolscy terytorialsi, pamiętając o bohaterach, dbając o miejsca ich życia i zasłużonego odpoczynku, zyskują bardzo silną motywację do służby i postępowania według tych samych przekonań – w szczególności bycia gotowym do obrony własnej Ojczyzny.

Trzeba podkreślić, że niniejsza publikacja została opracowana przez prof. Olgierda Grotta, jednocześnie żołnierza WOT pełniącego terytorialną służbę wojskową w 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Osobiście napawa mnie to dumą i daje ogromną satysfakcję, jak też wzmacnia wagę tego wydawniczego przedsięwzięcia. Opracowanie *11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej. Współczesność – historia – tradycja*, połączone z wcześniejszymi przewodnikami (*Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy*, t. 1–2), pozwoli wszystkim żołnierzom oraz ludziom zainteresowanym historią Armii Krajowej na terenach Małopolski poszerzyć wiedzę w tym zakresie. Być może zachęci ich do dalszych studiów tej tematyki, a może też – idąc dalej – do wstąpienia do naszej brygady i powiększenia jej szeregów o kolejnych patriotów.

płk Marcin Siudziński

Dowódca
11 Małopolskiej Brygady Obrony
Terytorialnej

Spis treści

Olgiert Grott	
Wstęp	11
Marcin Lason	
Ogólna charakterystyka 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej ..	19
Grzegorz M. Kowalski	
Generał brygady Leopold Okulicki, ps. „Niedźwiadek” (1898–1945)	
Żołnierz, patriota, bohater	51
Arkadiusz Bąk, Marek Bik, Olgiert Grott, Monika Karolczuk	
Lata dzieciństwa i młodości Leopolda Okulickiego	
na ziemi bocheńskiej	87
Arkadiusz Bąk, Marek Bik, Olgiert Grott, Monika Karolczuk	
Z powrotem w ojczyźnie – gen. Okulicki na ziemi proszowickiej	105
Joanna Chudzicka	
Zgrupowanie ZWZ-AK „Żelbet” 1939–1945	119
Arkadiusz Bąk, Marek Bik, Olgiert Grott, Monika Karolczuk	
Oddziały „Żelbetu” w masywie Kotonia	143
Arkadiusz Bąk, Marek Bik, Joanna Chudzicka, Olgiert Grott, Monika Karolczuk	
Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie	167
Bibliografia	189
O Autorach	194
Źródła ilustracji, rysunki	196
Indeks osób	197
Indeks geograficzny	203

Oddawana do rąk czytelnika książka powstała w związku z obchodzoną w tym roku przez 11 Małopolską Brygadę Obrony Terytorialnej piątą rocznicą sformowania. W tym czasie zarówno Wojska Obrony Terytorialnej (WOT), jak i będąca ich częścią 11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej (11 MBOT) okrzepły w swoich strukturach organizacyjnych. Również w praktyce WOT wykazały, że stanowią bardzo ważny element utrzymania bezpieczeństwa Polski. Szczególnie wyraźnie stało się to widoczne podczas klęsk żywiołowych, które w tym okresie dotknęły nasz kraj – ogólnoswiatowej pandemii COVID 19, w trakcie kryzysowych sytuacji spowodowanych zarówno agresywną polityką Rosji w stosunku do Ukrainy (napływ cywilnej ludności z dotkniętego wojną kraju), jak i polityką władz Białorusi, kierujących masy uchodźców na granicę z Polską. Można śmiało powiedzieć, że Wojska Obrony Terytorialnej w okresie ostatnich pięciu lat udowodniły potrzebę swojego istnienia. Obecnie nawet niechętni ich powstaniu już nie podnoszą kwestii bezzasadności budowy tego typu struktury.

Wojska Obrony Terytorialnej, stanowiące piąty rodzaj Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, mają stosunkowo niedługą metrykę. Ich historia rozpoczęła się z dniem 1 stycznia 2017 r., tj. wraz z chwilą wejścia w życie przepisów nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony. Pierwszym krokiem w tworzeniu struktur WOT było powołanie Dowództwa Wojsk Obrony Terytorialnej z Dowódcą Wojsk Obrony Terytorialnej na czele. Stanowisko to w latach 2016–2023 piastował gen. broni Wiesław Kućka. W 2023 r. funkcję tę objął gen. bryg. Maciej Klisz.

Od samego początku istnienia WOT postawiono na dynamiczny rozwój struktur, polegający na powoływaniu w każdym województwie dowództw poszczególnych brygad, ich sztabów oraz ich pierwszych batalionów. Do połowy 2017 r. zostały sformowane trzy brygady: 1 Brygada Podlaska, 2 Brygada Lubelska oraz 3 Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej. W drugim etapie tworzenia struktur WOT, który rozpoczął się

od połowy 2017 r., zaczęto formowanie następnych trzech brygad: 4 Brygady Warmińsko-Mazurskiej, 5 Brygady Mazowieckiej i 6 Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej. W 2018 r. w ramach trzeciego etapu podjęto decyzję o sformowaniu: 7 Brygady Pomorskiej, 8 Brygady Kujawsko-Pomorskiej, 9 Brygady Łódzkiej, 10 Brygady Świętokrzyskiej, 11 Brygady Małopolskiej, 12 Brygady Wielkopolskiej i 13 Brygady Śląskiej Brygady Obrony Terytorialnej. W trakcie czwartego etapu budowania struktur WOT, realizowanego w okresie 2019-2022, zaplanowano powołanie 14 Brygady Zachodniopomorskiej oraz 15 Brygady Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Ponadto powołano w tym czasie: 18 Brygadę Stołeczną, 19 Nadbużańską Brygadę oraz 20 Przemyską Brygadę Obrony Terytorialnej.

W nawiązaniu do spuścizny polskiego czynu niepodległościowego, a w szczególności do jego emanacji w szeregach Armii Krajowej każda z brygad WOT, kolejno decyzją ministra obrony narodowej otrzymuje patrona, który musi „zajmować poczesne miejsce w tradycji narodu i oręża polskiego”. Niewątpliwie w panteonie bohaterów WOT godne miejsce wśród znamienitych postaci symbolizujących poświęcenie, wytrwałość i niezłomność zajął gen. Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek”, który 22 lutego 2019 r. został patronem 11 MBOT.

Książka *11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej. Współczesność – historia – tradycja* ma do zrealizowania kilka celów. Fakt ten wpłynął na strukturę niniejszego wydawnictwa, gdyż składa się ono z części przygotowanych przez wieloosobowy zespół autorski. Pierwszy rozdział *Ogólna charakterystyka 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej* został napisany przez Marcina Lasonia; drugi rozdział *Generał brygady Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek” (1898–1945). Żołnierz, patriota, bohater* jest autorstwa Grzegorza Marii Kowalskiego; trzeci rozdział *Lata dzieciństwa i młodości Leopolda Okulickiego na ziemi bocheńskiej* i czwarty rozdział *Z powrotem w Ojczyźnie – Generał Okulicki na ziemi proszowickiej* napisał zespół autorski w składzie Arkadiusz Bąk, Marek Bik, Olgierd Grott i Monika Karolczuk; piąty rozdział *Zgrupowanie ZWZ-AK „Żelbet” 1939–1945* napisała Joanna Chudzicka; szósty rozdział *Oddziały „Żelbetu” w Masywie Kotonia* napisał wymieniony już zespół autorów; siódmy rozdział *Śladami*

„Żelbetu” w południowym Krakowie również napisał powyższy zespół, dodatkowo wsparty przez Joannę Chudziłą.

Rozdziały pierwszy, drugi i piąty mają charakter przystępnych opracowań naukowych. Rozdziały trzeci, czwarty, szósty i siódmy zyskały odmienny kształt, gdyż są poświęcone geografii pamięci. Ich zadaniem jest zaprowadzenie czytelników do miejsc, gdzie do dziś napotkać można ślady obecności patrona 11 MBOT gen. Leopolda Okulickiego oraz Zgrupowania AK „Żelbet”, do którego tradycji odwołuje się brygada. Części te zawierają bogato ilustrowane opisy tras turystyczno-historycznych.

Rozdział pierwszy autorstwa Marcina Lasonia *Ogólna charakterystyka 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej* został w całości poświęcony 11 Małopolskiej Brygadzie Obrony Terytorialnej im. gen. bryg. Leopolda Okulickiego ps. „Niedźwiadek”. Proces formowania tejże brygady rozpoczął się w 2018 r. W rozdziale tym zawarto informacje na temat rozwoju brygady, jej struktury wewnętrznej, liczebności, a także realizowanych przez nią szkoleń i podejmowanych zadań. Kwestie licznych nawiązań 11 MBOT do tradycji Armii Krajowej zostały rozwinięte przez innych autorów w kolejnych rozdziałach książki (prezentacja patrona brygady gen. Leopolda Okulickiego, ustanowienie święta brygady na dzień 22 maja, czyli datę jego lądowania w okupowanej Polsce, oraz przybliżenie Zgrupowania AK „Żelbet”). W rozdziale pierwszym przedstawiono również sprawę symboli odnoszących się do brygady, a zarazem związanych z historią Armii Krajowej, zarówno w wymiarze ogólnopolskim, jak i lokalnym. Zaprezentowano sztandar 11 MBOT i jej odznakę pamiątkową.

Rozdział drugi autorstwa Grzegorza Marii Kowalskiego *Generał brygady Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek” (1898–1945). Żołnierz, patriota, bohater* prezentuje sylwetkę patrona 11 MBOT. Jak już zostało to wspomniane, Leopold Okulicki decyzją MON (Decyzja nr 22/MON z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie przejęcia dziedzictwa tradycji, nadania imienia patrona i ustanowienia dorocznego Święta 11. Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, Dz.Urz. 2019, poz. 29) został patronem małopolskich terytorialsów.

Joanna Chudzicka, autorka rozdziału piątego (*Zgrupowanie ZWZ-AK „Żelbet” 1939–1945*), zaprezentowała historię formowania się, realizacji celów pracy konspiracyjnej oraz walki zbrojnej formacji, której tradycję bojąwą dziedziczy dziś 11 MBOT. Rozdział ten stanowi kompletne *novum*, jeśli chodzi o ujęcie historii „Żelbetu”. Autorka w sposób syntetyczny, ale i kompleksowy zaprezentowała wyniki swoich badań poświęconych „Żelbetowi”.

Rozdziały trzeci (*Lata dzieciństwa i młodości Leopolda Okulickiego na ziemi bocheńskiej*) i czwarty (*Z powrotem w Ojczyźnie – Generał Okulicki na ziemi proszowickiej*) zostały napisane przez zespół autorski i przedstawiają one patrona 11 MBOT w swego rodzaju ujęciu geograficznym. W rozdziałach tych, nawiązując do tekstu Grzegorza Marii Kowalskiego, zaprezentowano miejsca w Małopolsce, gdzie można natknąć się na ślady działalności ostatniego Komendanta Głównego Armii Krajowej. Miejsca te poniekąd stanowią symboliczny obraz losów gen. Okulickiego. W rozdziale trzecim przedstawiono młode lata i moment, gdy opuszcza miejsce urodzenia i wyrusza na wielką wojnę o niepodległość Polski. Rozdział czwarty zawiera opis powrotu do okupowanej w czasie II wojny światowej Ojczyzny – zrzut w bezpośredniej okolicy miejsca narodzin i dorastania.

Tożsamy charakter, w odniesieniu do powyżej opisanych części, mają rozdziały szósty – pt. *Oddziały „Żelbetu” w Masywie Kotonia* – i siódmy: *Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie*. W rozdziałach tych skoncentrowano się na dwóch typach działalności charakterystycznej dla „Żelbetu”. Pierwszy opowiada o szlaku bojowym i walkach oddziałów leśnych, drugi m.in. pokazuje, na jakich zasadach „Żelbet” prowadził konspirację w warunkach zurbanizowanych.

Rozdziałami szóstym i siódmym niniejsza książka bezpośrednio nawiązuje do dwóch opracowań wydanych w ramach serii wydawniczej Biblioteki Muzeum Armii Krajowej pt. *Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy* (t. 1, Kraków 2019, ss. 324; t. 2, Kraków 2021, ss. 362) autorstwa zespołu w składzie: A. Bąk, M. Bik, O. Grott i M. Karolczuk. Obie pozycje zostały napisane na podstawie współpracy zawartej pomiędzy Muzeum AK w Krakowie a 11 MBOT. Nie jest więc za-

skoczeniem, że w każdym z wymienionych dwunastorozdziałowych tomów znalazły się części poświęcone Zgrupowaniu AK „Żelbet”, które po dopasowaniu do potrzeb oddawanej w tym momencie do rąk czytelników pozycji weszły w jej skład jako dwa ostatnie rozdziały.

Pierwszy cel powstania niniejszej książki to chęć zaprezentowania w sposób kompleksowy 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, tj. ukazania jej jako współczesnej, prężnie rozwijającej się jednostki wojskowej oraz jej osiągnięć podczas pięciu lat dynamicznego rozwoju. Zapewne stawiane przed nią zadania nie mogłyby zostać zrealizowane, gdyby nie duch jej żołnierzy. Został on oparty na etosie żołnierza obywatela, zakorzenionym w tradycji Armii Krajowej. Fakt ten nie powinien dziwić, gdyż WOT, podobnie jak AK, stworzono, posiłkując się zasadami ochotniczego naboru terytorialnego. Tak mocno podbudowane morale dało siłę współczesnym terytorialsom do podołania stawianym przed nimi zadaniom.

Drugi cel przyświecający powstaniu tej pozycji to chęć zaprezentowania w sposób całościowy elementów, na których zbudowano tożsamość 11 MBOT. Zarówno osoba gen. Okulickiego, jak i akowcy z „Żelbetu”, budują etos 11 MBOT poprzez tworzenie pamięci zbiorowej, kultywowanie tradycji. W ten sposób dzięki sięgnięciu po właściwe wzorce z przeszłości udaje się uzyskać oficerom i prowadzonym przez nich żołnierzom szereg odpowiedzi na nurtujące ich pytania, problemy i zagadnienia. Nie chodzi więc w tym wypadku jedynie o utrwalanie pozytywnej wizji przeszłości, ale o wskazywanie na stosowne historyczne wzorce mobilizujące żołnierzy do wzmożonego trudu. Wzmacnia to zarazem w nich patriotyzm i dumę z przynależności do wspólnoty narodowej, a także – co bardzo ważne – emocjonalną więź z Wojskiem Polskim.

Trzeci cel to zachęcenie czytelników do bliższego zapoznania się z działalnością współcześnie operującej w Małopolsce 11 MBOT, jej patronem, nieugiętym gen. Okulickim, silnie związanym z Małopolską, oraz z walczącymi w warunkach miejskiej i terenowej konspiracji oddziałami AK, budującymi krakowski „Żelbet”. Rozdziały pokazujące historię przechowywaną w przestrzeni geograficznej doskonale realizują to zadanie. Prezentacja miejsc związanych z wojennymi bohaterami bez wątpienia

wzmacnia przekaz. Chcąc dać czytelnikowi atrakcyjną propozycję wędrówki historycznej, przedstawione szlaki poprowadzono przez miejsca nie tylko związane z dziejami Armii Krajowej, ale także takie, które umożliwiają wypoczynek na łonie przyrody. Bez wątpienia miejsca, które podczas wojny były dla żołnierzy AK dogodnymi schronieniami, obecnie w czasie pokoju stanowią atrakcję turystyczną, np. leśne ścieżki i trakty, pasma górskie z pięknymi widokami. Miejmy nadzieję, że podążanie szlakami partyzantów i konspiratorów Polskiego Państwa Podziemnego pozostawi trwały ślad w czytelniku-turyście nie tylko jako wspomnienie ciekawej krajoznawczo jednodniowej wycieczki, ale przede wszystkim wzmocni pamięć o bohaterach, którzy niejednokrotnie poświęcili wszystko co najcenniejsze w walce o niepodległą Polskę. Zarysowana w ten sposób „mapa pamięci” może również posłużyć samej 11 MBOT, nawet w trakcie odbywanych ćwiczeń, do budowania etosu żołnierskiego. W ten sposób znajdowane ślady urealnią postaci bohaterów i ich przybliżą. Być może też dzięki temu żołnierze łatwiej poczują wzajemną jedność i zrozumieją, że są spadkobiercami wielkiej idei Armii Krajowej, a honorem ich jest obrona wartości wpisanych w „credo terytorialsa”:

1. Jestem obywatel, żołnierzem Wojska Polskiego.
2. Żyję tak, by zawsze być gotowym.
3. Jestem pomocnym ramieniem i tarczą dla mojej społeczności.
4. Będę walczył niezłomnie, a przeciwności mnie nie złamią.
5. Będę wspierał i bronił rodaków, nawet gdy inni ich opuszczą.
6. Będę stał na straży wartości, o które walczyli moi patroni.
7. Nie pochwała i medal, a uznanie towarzyszy broni będzie moją nagrodą.
8. Honoru formacji i munduru zawsze bronić będę.

dr hab. Olgierd Grott, prof. UJ

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum 11 MBOT

Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej:

Postanowienie Najwyższego Sądu Związku Radzieckiego dot. rehabilitacji Leopolda Okulickiego i in. z d. 19.04.1990, IPN BU 1286/1;

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej. Okręg Małopolska z siedzibą w Krakowie 1991–2003: sygn. IPN Kr 147/40;

Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych w Krakowie [1945] 1983–1990: sygn. IPN Kr 075/18, t. 40.

Archiwum Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu:

Teczka osobowa Emilii Pawlik, sygn. 3174/WSK.

Archiwum Narodowe w Krakowie:

Skulicz B., II Baon „Bolesław” Zgrupowania „Żelbet” Armii Krajowej w Krakowie: relacja i wspomnienia dowódcy baonu z okresu okupacji 1940–45, ANKr, 29/667/o/-/63, Prace naukowe, literackie i pamiątki – zbiór szczątków zespołów.

Muzeum Armii Krajowej w Krakowie:

Skulicz B., II Baon „Bolesław” Zgrupowania „Żelbet” Armii Krajowej w Krakowie. Relacja i wspomnienia dowódcy baonu, Warszawa 1985

Thugutt B., Informacje dotyczące dokonanych zrzutów na terenie Inspektoratu A.K. „Maria”, Kraków 2006, maszynopis w zbiorach MAK.

Włodarczyk J., korespondencja z autorem z 27 lutego 2023.

Źródła drukowane

Armia Krajowa w dokumentach 1939–1945, t. 1–2, Warszawa 2015–2019.

Armia Krajowa w dokumentach 1939–1945, t. 3–6, Londyn 1976–1989.

Obrona Warszawy w 1939 r. Wybór dokumentów wojskowych, zebrali i oprac. M. Cieplewicz, red. nauk. E. J. Kozłowski, Warszawa 1968.

Proces szesnastu. Dokumenty NKWD, przedm., wybór dokumentów i il., indeks nazwisk W. Strzałkowski, nota edytorska, oprac. dokumentów, noty biograficzne oskarżonych, przyp. i bibliogr. A. Chmielarz, A. Krzysztof Kunert, tł. z ros. K. Stembrowicz, F. Zbiniewicz, Warszawa 1995.

Sprawozdanie sądowe w sprawie organizatorów, kierowników i uczestników polskiego podziemia w zapleczu Armii Czerwonej na terytorium Polski, Litwy oraz obwodów zachodnich Białorusi i Ukrainy, rozpatrzonej przez Kolegium Wojskowe Sądu Najwyższego ZSRR 18–21 czerwca 1945 r. w Moskwie, Moskwa 1945.

Opracowania

- Anders W., *Bez ostatniego rozdziału. Wspomnienia z lat 1939–1946, słowo wstępne* A.M. Anders, Warszawa 2018.
- Banach W., Żaba M., Lenartowicz Z., Płonka A., Ślósarz T., *Nastały krwawe dni. Kronika lat wojny rejonu Wiśniowa, Raciechowice Obwód „Murawa”, Wiśniowa* 1981.
- Bieniecki K., *Lotnicze wsparcie Armii Krajowej*, Kraków 1994.
- Bitka R., Rytlewski J., *Zarys historii Zgrupowania „Żelbet” – 20 Pułku Piechoty 6 Dywizji Piechoty Armii Krajowej*, Kraków 2004–2005.
- Brożek C., *Płk Stefan Brożek „Hubert” (1920–2008)*, Wierzbica 2014.
- Chwalba A., *Okupacyjny Kraków w latach 1939–1945*, Kraków 2002.
- Cieślik M., *Dwór Targowskich*, Tokarnia 2011.
- Cieślik M., *Zawadka w ogniu*, Tokarnia 2004.
- Czapski J., *Na nieludzkiej ziemi*, Warszawa 1990.
- Czocher A., *W okupowanym Krakowie. Codziennosc polskich mieszkańców miasta 1939–1945*, Gdańsk 2011.
- Danowska-Żdziebło H., Musioł J., „Kordian” i Helena czyli historia miłości ze zbrodnią państwa w tle, Koszęcin 2011.
- Dąbrowa-Kostka S., *Hitlerowskie afisze śmierci*, Kraków 1983.
- Dąbrowa-Kostka S., *W okupowanym Krakowie 6 IX 1939–18 I 1945*, Warszawa 1972
- Dokumenty Komisji Likwidacyjnej Armii Krajowej Okręgu Krakowskiego z roku 1945*, oprac. K. Siermontowski, Kraków 2010.
- Drogi cichociemnych*, Koło Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej, Londyn 1972.
- Dyląg D., Sadowski P., *Beskid Myślenicki. Przewodnik*, Pruszków 2005.
- Dyląg D., *Zgrupowanie oddziałów partyzanckich myślenickiego Obwodu Armii Krajowej „Murawa”, „Zeszyty Historyczne WiN-u”* 2012, nr 36.
- Gawęda S., *Bitwa pod Kotoniem*, „Okruchy Wspomnień z Lat Walki i Martyrologii AK” 1993, nr 3(7), s. 14–22.
- Gąsiorowski S. M., *Dwa pomniki (o pomnikach Leopolda Okulickiego i Stanisława Fischera w Bochni)*, „Wiadomości Bocheńskie” 1997, nr 2(34).
- Generał Leopold Okulicki „Niedźwiadek”. Fakty – dokumenty – ślady – legenda*, red. S.M. Jankowski, Bochnia–Kraków 1996.
- Horodyńska Z., *Dziennik „Stokłosy” 1944. Dokument działań zbrojnych myślenickiego obwodu Armii Krajowej*, oprac. D. Dyląg, Kraków 2004.
- Jędo M., *Lata walki, nadziei i zdrady*, Kraków 2017.
- Jędo M., Rusek F., *Piaski Wielkie 1939–1945*, Kraków 1995.
- Kalendarium. Działania oddziałów partyzanckich Zgrupowania „Żelbet” Kraków*, oprac. S. Plucha, Kowary 1999.
- Kalinowski Z., *Bohaterowie wyklęci na ziemi myślenickiej 1945–1956*, Myślenice 2013.

Olgierd Grott

Uniwersytet Jagielloński, Kraków

<https://orcid.org/0000-0003-3489-2660>

olgierd.grott@uj.edu.pl

© Copyright by individual authors, 2023

Recenzja:

prof. dr hab. Tomasz Gąsowski, UJ

Opracowanie redakcyjne:

Joanna Cieślik

Projekt okładki:

Marta Jaszczuk

Ilustracje:

Karolina Bik

Andrzej Zaręba

Opracowanie graficzne i skład:

Sławomir Onyszek

Koncepcja map:

Arkadiusz Bąk

Marek Bik

Sławomir Onyszek

Seria w ramach Biblioteki Muzeum Armii Krajowej w Krakowie nr 8

Redaktor serii:

dr hab. Olgierd Grott, prof. UJ

ISBN 978-83-8138-896-2 (druk)

ISBN 978-83-8138-887-0 (PDF)

<https://doi.org/10.12797/9788381388870>

ISSN 2544-3127

Zdjęcia na okładce:

Żołnierze 11 MBOT. *Zbiory 11 MBOT*

Odnazka pamiątkowa 11 MBOT. *Domena publiczna*

Straż przednia oddziału partyzanckiego AK „Wilk” w drodze na akcję przeciwko placówce słowackiej w Leśnicy we wrześniu 1944 r. *Zbiory Muzeum Armii Krajowej w Krakowie*

Na skrzydełkach odznaka rozpoznawcza 11 MBOT. *Domena publiczna*

Trasy Oddziały „Żelbetu” w masywie Kotonia i Śladami „Żelbetu” w południowym Krakowie pierwotnie ukazały się w: A. Bąk, M. Bik, O. Grott, M. Karolczuk, Śladami Armii Krajowej w Małopolsce. Przewodnik historyczno-krajoznawczy, t. 1–2, Kraków 2019–2021.

Niniejsza publikacja została sfinansowana ze środków Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych w ramach Programu Strategicznego Inicjatywa Doskonałości w Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wydawca, dystrybucja:

KSIĘGARNIA AKADEMICKA sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./faks: 12 431 27 43, 12 421 13 87
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Książka *11 Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej. Współczesność – historia – tradycja* ma do zrealizowania kilka zasadniczych celów. Pierwszy z nich to chęć zaprezentowania w sposób kompleksowy 11 MBOT jako współczesnej, prężnie rozwijającej się jednostki wojskowej. Kolejnym jest chęć pokazania w sposób całościowy elementów budujących etos 11 MBOT poprzez tworzenie pamięci zbiorowej oraz kultywowanie tradycji. Publikacja ma również zachęcić czytelników do bliższego zapoznania się z działalnością operującą w Małopolsce 11 MBOT, jej patronem gen. Leopoldem Okulickim ps. „Niedźwiadek” oraz z oddziałami Zgrupowania AK „Żelbet”, których tradycję brygada odziedziczyła.

<https://akademicka.pl>

